

POLSKIE STOWARZYSZENIE HISPANISTÓW
ASOCIACION POLACA DE HISPANISTAS

ul. Oboźna 8, 00-332 Warszawa

Sz. Pan
dr Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Hoża 20
00-528 Warszawa

Warszawa, 21. 12. 2018

Szanowny Panie Premierze,

środowisko polskich hispanistów z niepokojem obserwuje proces zmian, jakie wiążą się z wprowadzaniem Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, czego wyrazem jest „Stanowisko przedstawicieli polskich iberystyk uniwersyteckich wobec rozpoczętego procesu zmian zarządzania nauką i dydaktyką, wynikających z Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20 lipca 2018 r.”, przyjęte w Warszawie w dn. 8 grudnia br., które przesyłamy w załączeniu.

Na ręce Pana Premiera przekazaliśmy w dn. 26 maja br. uchwałę Walnego Zgromadzenia Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów w sprawie zapowiadanych zmian w zasadach i kryteriach ewaluacji działalności naukowej z dn. 25 maja 2018.

Zarząd Główny PSH zwraca się do Pana Premiera w dwóch kwestiach dotyczących, odpowiednio, Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 27 września 2018 r. w sprawie studiów oraz projektu Rozporządzenia w sprawie współczynników kosztochłonności z dn. 23 listopada br.

1. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 27 września 2018r. w sprawie studiów, § 3 ust. 4: „Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określa dla każdej z tych dyscyplin procentowy udział liczby punktów ECTS w liczbie punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt. 1, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej”.

Studia filologiczne – ze szczególnym uwzględnieniem kierunków, w ramach których dydaktyka prowadzona jest w językach obcych – wymagają ścisłego połączenia dwóch dyscyplin, językoznawstwa i literaturoznawstwa. Postulujemy, aby w przypadku studiów ogólnoakademickich w zakresie filologii, istniała możliwość wskazania dwóch dyscyplin łącznie – językoznawstwa i literaturoznawstwa – jako wiodących, zgodnie z przyporządkowaniem *Languages and Literature* w klasyfikacji dyscyplin OECD.

2. Projekt Rozporządzenia w sprawie współczynników kosztochłonności z dn. 23 listopada br.

W naszej ocenie projekt w/w rozporządzenia, w którym współczynnik kosztochłonności prowadzenia kształcenia i badań w dyscyplinach literaturoznawstwo, językoznawstwo oraz nauka o kulturze i religii został określony jako 1, przełoży się na znaczne obniżenie nakładów na działalność badawczą i dydaktyczną w zakresie hispanistyki, której dalszy harmonijny rozwój jest uzależniony od możliwości korzystania z nowych technologii cyfrowych oraz utrzymania kontaktów z ośrodkami badawczymi poza Polską. Projekt rozporządzenia nie uwzględnia specyfiki studiów neofilologicznych, w ramach których kształceni są m. in. tłumacze, w tym także tłumacze kabinowi. Tego typu kształcenie pociąga za sobą konieczność zapewnienia studentom specjalistycznego sprzętu technicznego, co z kolei oznacza niebagatelne nakłady finansowe ponoszone przez uczelnie. Również prowadzenie badań naukowych w zakresie neofilologicznego, w tym także hispanistycznego, językoznawstwa i literaturoznawstwa, zwłaszcza z wykorzystaniem nowoczesnego instrumentarium korpusowego, wymaga dostępu do kosztochłonnych technologii informatycznych.

Wyrażamy przekonanie, iż w perspektywie długofalowej działania podejmowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w obszarach, do których się odnosimy, mogą mieć negatywny wpływ także na rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Kształcimy wysokiej klasy specjalistów, niezbędnych nie tylko dla rozwoju nauki, lecz także dla promocji polskiej kultury w świecie oraz rozwoju gospodarki naszego kraju, który stale rozszerza współpracę z Hiszpanią i krajami Ameryki Łacińskiej. Niezbędne jest utrzymanie wysokich standardów w procesie kształcenia przyszłych nauczycieli akademickich, którzy kształcić będą m.in. nauczycieli języków, tłumaczy, animatorów kultury...

Mamy nadzieję, że ze względu na dobro polskiego środowiska akademickiego, w tym także środowiska polskich neofilologów, kierowane przez Pana Premiera Ministerstwo podejmie rzeczywiste kroki gwarantujące rozwój reprezentowanych przez nas dyscyplin naukowych. Gwarancją owego rozwoju będzie bez wątpienia zmiana wskaźników kosztochłonności, jaki i możliwość wskazania dwóch dyscyplin jako wiodących w przypadku studiów ogólnoakademickich w zakresie filologii.

Z wyrazami szacunku

W imieniu Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów

dr hab. Marek Baran, prof. nadzw.

Przewodniczący Zarządu Głównego PSH

Do wiadomości:

- Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
- Sygnatariusze „Stanowiska przedstawicieli polskich iberystyk uniwersyteckich wobec rozpoczętego procesu zmian zarządzania nauką i dydaktyką, wynikających z Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20 lipca 2018 r.”
- Przewodnicząca Akademickiego Towarzystwa Romanistów Polskich *Plejada*
- Przewodniczący Stowarzyszenia Italianistów Polskich

Warszawa, 8 grudnia 2018 r.

Stanowisko przedstawicieli polskich iberystyk uniwersyteckich wobec rozpoczętego procesu zmian zarządzania nauką i dydaktyką, wynikających z Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20 lipca 2018 r.

W dniu 8 grudnia br. spotkali się w Warszawie przedstawiciele środowiska polskich iberystów. W spotkaniu wzięły udział osoby odpowiedzialne za zespoły nauczycieli akademickich prowadzących – w głównych ośrodkach akademickich w Polsce – działalność badawczą oraz dydaktyczną w zakresie *iberystyki* (zob. listę poniżej). Celem spotkania była wymiana obserwacji dotyczących trwającego w reprezentowanych przez nas uniwersytetach, wyżej wspomnianego, procesu zmian form zarządzania nauką i dydaktyką akademicką, wynikających z Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20 lipca 2018 r.

Adresujemy nasze stanowisko do Rektorów naszych uczelni, Dziekanów i Rad Wydziałów, które reprezentujemy, oraz wszystkich osób, którym los *iberystyki* w kontekście rozwoju polskiej humanistyki nie jest obojętny. Pragniemy w ten sposób dać wyraz naszym obawom o przyszłość studiów iberystycznych w Polsce i – szerzej – przyszłości tych obszarów działalności naukowej i dydaktycznej, które w sposób nierozłączny mieszczą się w więcej niż jednej dyscyplinie z dziedziny nauk humanistycznych oraz nierzadko także nauk społecznych. Dotyczy to w sposób szczególny studiów neofilologicznych.

W przypadku *iberystyki*, której specyfiką była i jest – i nie tylko w Polsce – interdyscyplinarność, konsekwencje przełożenia Rozporządzenia MNiSzW w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, obowiązującego od 20 września br., na rozstrzygnięcia dotyczące struktury organizacyjnej uczelni **mogą okazać się fatalne, czy wręcz katastrofalne.**

Wszyscy opowiadamy się za utrzymaniem istniejących jednostek, które – zważywszy na specyfikę studiów i badań naukowych w zakresie szeroko rozumianej *iberystyki* – stanowią gwarancję dalszego harmonijnego ich rozwoju w Polsce. Obawiamy się bowiem, że zapowiadane głębokie zmiany strukturalne, podporządkowane podziałowi na dyscypliny, będą miały odwrotny skutek od spodziewanego. Doprowadzą do nieodwracalnych strat, dezintegrując dobrze działające zespoły, w których skład wchodzi nie tylko literaturoznawcy i językoznawcy, lecz także przedstawiciele nauk o komunikacji społecznej i mediach, wiedzy o kulturze i religii, historii, socjologii. Działając w nowych strukturach przestaniemy być rozpoznawalni poza krajem albowiem to nasze „wydziały”, „instytuty” i „katedry” zdążyły wypracować sobie pozycję i uznanie w Europie i świecie. Co więcej, mamy wrażenie, że wdrażanie wskazań reformy w poszczególnych uczelniach ma różny przebieg, a tym samym jest realizacją różnych modeli zarządzania nauką i dydaktyką, a to może okazać się przeszkodą we współpracy także w skali kraju.

Uważamy również, że rozdzielenie badań naukowych od dydaktyki akademickiej jest nieracjonalne i krótkowzroczne. Nie bierze pod uwagę interesów studentów, a przede wszystkim długofalowej polityki Państwa, które winno być zainteresowane kształceniem wysokiej klasy specjalistów, w tym przyszłych nauczycieli akademickich, niezbędnych w procesie kształcenia: m.in.

menedżerów kultury, nauczycieli języków obcych oraz tłumaczy, którzy wraz z postępującą globalizacją stają się coraz bardziej potrzebni gospodarce.

Nasze środowisko jeszcze przed przyjęciem przez Parlament Rzeczypospolitej Polskiej Ustawy 2.0 odnosiło się z rezerwą do zapowiadanych zmian. Walne Zgromadzenie Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów w dn. 25 maja 2018 r. wystosowało do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego apel, wyrażając przekonanie, iż konsekwencją zapowiadanych zmian będzie destabilizacja modelu kariery naukowej hispanisty, czy szerzej – iberysty w Polsce, który wielkim wysiłkiem – i dzięki wsparciu hiszpańskich i hispanoamerykańskich instytucji – budowaliśmy przez ostatnie kilkadziesiąt lat. Polscy iberycy stanowią dobrze rozpoznawalną w świecie grupę badaczy, których ceni się za interdyscyplinarność i nowoczesne podejście do badań nad językami, literaturami, kulturami i historią Półwyspu Iberyjskiego i Ameryki Łacińskiej. Świadczy o tym dobitnie wybór polskich hispanistów do władz stowarzyszeń międzynarodowych tak ważnych w świecie nauki, jak *Asociación Internacional de Hispanistas*, *Asociación Internacional de Estudios Galegos*, *Asociación Europea de Profesores de Español*, *Sociedad Internacional de Estudios del Humor Luso-Hispano*, czy obecność członków korespondentów w instytucjach naukowych takich, jak *Real Academia Española* czy *Institut d'Estudis Catalans*.

Niepokoi nas bardzo również fakt, że – pomimo, iż jesteśmy w połowie okresu, jaki obejmie kolejna ocena parametryczna – nieznane są dotychczas ostateczne zasady ewaluacji i wciąż prowadzone są nad nimi prace, podobnie zresztą jak nad ustaleniem ostatecznych wykazów czasopism i wydawnictw. Sam model określania ich wagi punktowej, który opiera się na wskaźnikach bibliometrycznych, budzi nasze obawy. Cytowania w naukach humanistycznych, obejmujące krótki okres od opublikowania, nie mogą być bowiem miarodajnym kryterium oceny wpływu i znaczenia.

Z tym większą mocą, apelujemy do Rektorów, Dziekanów i Rad Wydziałów naszych uczelni o wsparcie przedstawionych przez nas postulatów i zachowanie integralności interdyscyplinarnej działalności badawczej i dydaktycznej, jaką reprezentują iberycy oraz inni filolodzy. Dbajmy wspólnie o to, aby zmiany wynikające z Ustawy 2.0 okazały się skuteczne i przyniosły wymierne efekty, które zagwarantują rzeczywisty wzrost pozycji polskich uczelni na listach rankingowych.

prof. zw. dr hab. Urszula Aszyk-Bangs
Uniwersytet Warszawski

Wydział Neofilologii

Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich (ISII)

Członek Zarządu Głównego Międzynarodowego Stowarzyszenia Hispanistów
(*Asociación Internacional de Hispanistas*)

prof. dr hab. Beata Baczyńska
Uniwersytet Wrocławski

Dyrektor Instytutu Filologii Romańskiej UW.

Ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej (Zespół Nauk Humanistycznych)

Członek Zespołu interdyscyplinarnego do spraw oceny wniosków o przyznanie stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców (2017-2018)

Przewodnicząca ZG Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów (2010-2018)

dr Maria Boguszewicz
Uniwersytet Warszawski

Wydział Neofilologii
Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich
koordynatorka ds. różnorodności językowej Półwyspu Iberyjskiego w ISII
Przewodnicząca Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Galisyjskich
(*Asociación Internacional de Estudios Galegos*)

prof. dr hab. Cezary Bronowski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Kierownik Katedry Italianistyki

dr hab. Marta Cichocka
Uniwersytet Pedagogiczny im. K.E.N. w Krakowie

Zastępca Dyrektora Instytutu Neofilologii ds. Filologii Hiszpańskiej

dr hab. prof. UMCS Maria Falska
Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie

Dyrektor Instytutu Filologii Romańskiej
Kierownik Zakładu Studiów Hispanistycznych

dr Urszula Ługowska
Uniwersytet Warszawski

Wydział Neofilologii
Wicedyrektor Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich
ds. naukowych

dr hab. Zofia Marzec
Uniwersytet Warszawski

Wydział Neofilologii
Dyrektor Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich

dr hab. Katarzyna Mikulska
Uniwersytet Warszawski

Kierownik Zakładu Historii i Kultury Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej
Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich

dr hab. Ewa Nawrocka
Uniwersytet Jagielloński

Instytut Filologii Romańskiej
Kierownik Zakładu Filologii Hiszpańskiej
Redaktor naczelna *Studiów Iberystycznych*

prof. zw. dr hab. Waczesław Nowikow
Uniwersytet Łódzki

Wydział Filologiczny
Kierownik Katedry Filologii Hiszpańskiej
Członek - korespondent Hiszpańskiej Akademii Królewskiej (*Real Academia Española*)

dr hab. Magda Potok

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Neofilologii

Kierownik Zakładu Literatury Hiszpańskiej i Iberoamerykańskiej

prof. zw. dr hab. Piotr Sawicki

Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu

Kierownik Katedry Kultur i Literatur Iberoromańskich

mgr Tamara Sobolska

Uniwersytet Warszawski

Wydział Neofilologii

Wicedyrektor Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich
ds. studenckich

dr Mirosław Trybisz

Uniwersytet Gdański

Wydział Filologiczny

Instytut Filologii Romańskiej

Członek Rady Programowej kierunku iberystyka

prof. dr hab. Joanna Wilk-Racięska

Uniwersytet Śląski

Kierownik Zakładu Badań Iberyjskich i Latynoamerykańskich IJRT

Przewodnicząca *Sociedad Internacional de Estudios del Humor Luso-Hispano*